קריטריונים להענקת פטורים מבחינות ומהתמחות מכוח סעיף 8א לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995 (להלן - החוק)

רקע

סעיף 8א לחוק מסמיך את רשות ניירות ערך (להלן: "**הרשות**") להעניק רשיון למבקש אשר אינו עומד בתנאים של מעבר בחינות ו/או התמחות מקום בו שוכנעה כי בשל טעמים מיוחדים ניתן לראותו ככשיר לקבלת רשיון, בהתחשב בהשכלתו ובניסיונו המקצועי.

במהלך השנים התגבשה מדיניות למתן פטורים כאמור, לאור מקרים שהובאו בפני הרשות. עד שנת 2008 דנה הרשות בבקשות לפטור מבחינות ומהתמחות מכח סעיף 8א לחוק. בשנת 2008 מינתה הרשות ועדה המורכבת מעובדי סגל הרשות (להלן: "**הוועדה**"), שתפקידה לבחון כל בקשת פטור המגיעה לרשות בהתאם לקריטריונים שהרשות קבעה, המצורפים בזאת, ולהעניק את הפטורים למועמד שעומד בקריטריונים.

יצוין, כי הקריטריונים אינם מגבילים את שיקול דעת הרשות, אשר רשאית לחרוג מהם מטעמים שירשמו.

תשומת ליבכם להנחיות המופיעות באתר הרשות לאופן הגשת הבקשה לפטור:
קישור להנחיות.

קריטריונים להענקת פטורים

רשימת הקריטריונים למתן פטורים מבחינות הרישוי ומהתמחות מופיעים בטבלה שלהלן.

הבהרות לעניין יישום הקריטריונים שבטבלה:

1. על המבקש להוכיח נסיון **רלוונטי** בתחום בו הוא מבקש פטור. לדוגמא: נסיון בייעוץ השקעות אינו מקנה פטור מהתמחות בניהול תיקים.
2. על הנסיון להיות **עדכני ומשמעותי**, לרבות מבחינת תוכן העיסוק והאינטנסיביות שלו. תקופה בת פחות מחצי שנה לא תימנה כלל במניין תקופת הנסיון הנדרשת על פי הקריטריונים.
3. הרשות לא תעניק פטור לבקשה המבוססת על נסיון בתחומים המשיקים לייעוץ השקעות אך אינם כוללים נסיון ממשי בייעוץ השקעות. לדוגמא: נסיון בחיתום, נסיון בסחר במט"ח ובסחר בני"ע.
4. הרשות לא תעניק פטור לבקשה המבוססת על נסיון בעיסוק שאינו טעון רשיון לפי החוק, כגון ייעוץ השקעות או ניהול תיקים על ידי יחיד לחמישה לקוחות או השתתפות בוועדות השקעה.

5. הרשות לא תעניק פטור מבחינות היסוד, מכח סעיף 8א לחוק, לבקשה המבוססת על לימודים שאינם מקנים פטור מבחינות היסוד על פי תקנה 14 לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (בקשה לרשיון, בחינות, התמחות ואגרות), התשנ"ז- 1997 (להלן: "**התקנות**"), שכן בתקנות נקבע הסדר ספציפי למקרים אלו.
6. על מבקש פטור מהתמחות המתבסס על נסיון בניהול השקעות של גוף מוסדי להוכיח עיסוק משמעותי בניהול השקעות של גוף מוסדי. מתן ייעוץ לגוף מוסדי מפעם לפעם או מתן שירותי ניהול ההשקעות כעיסוק נילווה לעיסוקיו האחרים של המבקש אינם בגדר עיסוק משמעותי.
7. הרשות לא תעניק פטור לבקשה המבוססת על נימוקים אישיים בלבד, כגון בעיות כלכליות, רפואיות וכדומה, ולא על השכלה ונסיון.
8. לצורכי מתן פטור מבחינות ומהתמחות הרשות לא תראה במעבר בחינות S31, S3, S4, S63, S55, בארה"ב, כעמידה בדרישה להרשאה לעסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות או בניהול תיקי השקעות.

קריטריון לדחיית בקשה לקבלת פטור:

מבקש שמגיע בחוסר ניקיון כפיים או בחוסר תום לב, תידחה בקשתו גם אם לכאורה הוא עומד בכל הקריטריונים, לדוגמא: העלאת טענות שקריות, העלמת עובדות רלוונטיות וכיו"ב; במקרה זה יכול ויקבע פרק זמן בו המבקש יהא מנוע מלהגיש בקשות נוספות לקבלת פטור מכל סוג שהוא, אף אם ישתנו הנסיבות.

הנחיות בנוגע להתמחות שניתן לגביה פטור חלקי:

- היעדרויות מכל סיבה שהיא לא יימנו במניין ימי ההתמחות הנדרשים, גם אם מדובר בהיעדרויות המותרות על פי דין. כלומר, במסגרת תקופת ההתמחות המקוצרת לא יבואו במניין ימי ההתמחות ימי היעדרויות כדוגמת ימי מילואים, מחלה וחופשה שנתית[1].
- הפטור החלקי יחול ביחס להתמחות שהחלה בתוך שנה מיום קבלת הפטור. עם זאת, המבקש יהיה רשאי להגיש בקשה חוזרת לקבלת פטור חלקי מהתמחות בעתיד, ככל שלא מומש הפטור שקיבל.
- תקופת ההתמחות הנדרשת לאחר מתן הפטור החלקי, בהתאם לקריטריונים, תימנה רק לאחר שהבקשה לפטור חלקי והבקשה לתחילת ההתמחות אושרו על ידי הרשות והודעה על כך נמסרה למתמחה ולמאמן.

[1] תקנה 19(ב) לתקנות קובעת את תקופת ההתמחות, כאשר לפי תקנה 19(ג) לתקנות ניתן להיעדר עד 14 ימים, מבלי שיהיה צורך להשלימם לענין תקופת ההתמחות במסגרת תקופת התמחות מקוצרת יהיה צורך להשלים כל יום היעדרות.

הבקשה	הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
פטור מהבחינה בדיני ני״ע ואתיקה מקצועית	לא ניתן לקבל פטור מבחינה זו.	
פטור משלוש בחינות היסוד (חשבונאות, כלכלה, סטטיסטיקה ומימון)	מבקש אשר הוכיח כי צבר נסיון בן שנתיים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה בייעוץ השקעות, שיווק השקעות או ניהול תיקים, במדינה מחוץ לישראל, ועיסוק זה נעשה כדין, היינו תוך שהחזיק ברשיון או מתוקף הרשאה שניתנו לו באותה מדינה.	א. מבקש שעבר בארה״ב את הבחינה S65 או את הבחינות S7 ו-S66 וכן צבר לאחר מכן נסיון בן שנתיים לפחות בייעוץ השקעות, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. ב. מבקש שעבר את שלושת השלבים שבבחינות ה- CFA (Chartered Financial Analyst) וכן צבר לאחר מכן נסיון בן שנתיים לפחות בייעוץ השקעות, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.
	מבקש המורשה לעסוק כברוקר דילר במדינה מחוץ לישראל, שעסק במקצוע בפועל במשך שנתיים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה, ועיסוק זה נעשה כדין לאחר קבלת הרשיון/ההרשאה במדינה בה קיבלם.	מבקש שעבר בארה״ב את הבחינה S7 וכן צבר לאחר מכן נסיון בן שנתיים בארה״ב בעבודה בחברה בעלת רשיון ברוקר דילר.
	מבקש אשר הוכיח כי צבר נסיון בן שלוש שנים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה בייעוץ השקעות, שיווק השקעות או ניהול תיקים, במדינה מחוץ לישראל בה עיסוק זה אינו טעון רישוי.	מבקש שצבר נסיון של שלוש שנים בייעוץ השקעות בשוויץ, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.

[2] הדוגמאות המצוינות בטבלה נכונות ליום פרסום המסמך.

הבקשה	הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
	הוכחת עמידה בתנאים המצטברים שלהלן: 1. בתאריך 1.2.2006 היה המבקש זכאי ליהנות מן הפטור לפי הוראת המעבר שנקבעה בתיקון מס' 4 לחוק הייעוץ (דהיינו עיסוק בישראל בניהול תיקים ברציפות בתקופה שבין 9.8.94 ועד 30.6.97). 2. המבקש היה ועודנו עובד של מנהל קרן שבתאריך 1.6.99 השתתף בקבלת החלטות השקעה וכן בשלושת החודשים שקדמו לתאריך 1.6.99, והמשיך לעסוק ברצף בקבלת החלטות השקעה בקרן מאז ועד להגשת הבקשה לקבלת פטור.	

הבקשה	הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
פטור מהבחינות המקצועיות (מקצועית א׳, מקצועית ב׳)	מבקש אשר הוכיח כי צבר נסיון בן שנתיים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה בייעוץ השקעות, שיווק השקעות או ניהול תיקים, במדינה מחוץ לישראל, ועיסוק זה נעשה כדין, היינו תוך שהחזיק ברשיון או מתוקף הרשאה שניתנו לו באותה מדינה.	א. מבקש שעבר בארה״ב את הבחינה S65 או את הבחינות S7 ו-S66 וכן צבר לאחר מכן נסיון בן שנתיים לפחות בייעוץ השקעות, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה, יוכל להגיש בקשה לקבלת פטור מבחינה מקצועית א׳ בהתבסס על קריטריון זה. ב. מבקש שעבר את שלושת השלבים שבבחינות ה- CFA (Chartered Financial Analyst) וכן צבר לאחר מכן נסיון בחו״ל בן שנתיים לפחות בייעוץ השקעות או בניהול תיקים במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה, יוכל להגיש בקשה לקבלת פטור מבחינות מקצועית א׳ ו-ב׳ בהתבסס על קריטריון זה.
	במקרים חריגים, יינתן פטור מהבחינות המקצועיות למבקש שהוכיח השכלה רחבה בתחום שוק ההון באופן מובהק.	מבקש שיש לו דוקטורט במימון ממוסד אקדמי ועסק בתחום במסגרת אקדמית.

הבקשה		הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
		הוכחת עמידה בתנאים המצטברים שלהלן: 1. בתאריך 1.2.2006 היה המבקש זכאי ליהנות מן הפטור לפי הוראת המעבר שנקבעה בתיקון מס' 4 לחוק הייעוץ (דהיינו עיסוק בישראל בניהול תיקים ברציפות בתקופה שבין 9.8.94 ועד 30.6.97). 2. המבקש היה ועודנו עובד של מנהל קרן שבתאריך 1.6.99 השתתף בקבלת החלטות השקעה וכן בשלושת החודשים שקדמו לתאריך 1.6.99, והמשיך לעסוק ברצף בקבלת החלטות השקעה בקרן מאז ועד להגשת הבקשה לפטור.	
פטור מהתמחות	פטור מהתמחות	מבקש אשר הוכיח כי צבר נסיון בייעוץ השקעות, שיווק השקעות או ניהול תיקים, במדינה מחוץ לישראל, תוך שעסק כדין בעיסוקים אלה, בשל אחד מאלה:	

הבקשה		הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
	בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות או בניהול תיקים, בהתאם לנסיון שצבר מבקש הפטור בחו"ל	(1) אם משום שהחזיק ברשיון או מתוקף הרשאה שניתנו לו באותה מדינה – במשך שנתיים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה;	א. מבקש שעבר בארה"ב את הבחינה S65 או את הבחינות S7 ו-S66 וכן צבר לאחר מכן נסיון בן שנתיים לפחות בייעוץ השקעות, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה, יוכל להגיש בקשה לקבלת פטור מהתמחות בייעוץ השקעות בהתבסס על חלופה (1) לקריטריון זה. ב. מבקש שעבר את שלושת השלבים שבבחינות ה- CFA (Chartered Financial Analyst) וכן צבר לאחר מכן נסיון בחו"ל בן שנתיים לפחות בייעוץ השקעות, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה, יוכל להגיש בקשה לקבלת פטור מהתמחות בייעוץ השקעות בהתבסס על חלופה (1) לקריטריון זה.
		(2) אם לא החזיק ברשיון או הרשאה, אך במדינה בה עסק באותו עיסוק, עיסוק זה אינו טעון רישוי – שלוש שנים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה.	מבקש שצבר נסיון של שלוש שנים בייעוץ השקעות בשוויץ, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה, יוכל להגיש בקשה לקבלת פטור מהתמחות בייעוץ השקעות בהתבסס על חלופה (2) לקריטריון זה.

פטור מהתמחות	פטור מהתמחות בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות או בניהול תיקים למנהל השקעות בגוף מוסדי	למנהל השקעות בגוף מוסדי* (למעט עובד של מנהל קרן המשתתף בקבלת החלטות השקעה), אשר הוכיח כי צבר נסיון משמעותי בניהול השקעות של גוף מוסדי, יינתן פטור כדלקמן: (1) במידה והוכיח נסיון של שנתיים לפחות מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה – יינתן לו פטור חלקי מהתמחות. פטור חלקי משמעו פטור מארבעה חודשי התמחות בייעוץ השקעות ושיווק השקעות, ופטור משבעת חודשי התמחות בניהול תיקי השקעות. בשני המקרים מקבל הפטור יהיה חייב בחודשיים של התמחות במקום בו יתנסה בעבודה מול לקוחות. (2) במידה והוכיח נסיון של עשר שנים לפחות, מתוכן שנתיים לפחות בתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה – יינתן לו פטור מלא מהתמחות. לעניין זה, הגדרת "גוף מוסדי" תכלול גופים העומדים בתנאים המפורטים להלן: א. ניהול ההשקעות באותו גוף מתבצע בכפוף לכללי השקעה מכוח חוק. יחד עם זאת, נדרש כי כללי ההשקעה יותירו מרחב שיקול דעת למנהל ההשקעות להשקיע במגוון של מכשירי השקעה או סוגי ניירות ערך. ב. ניהול ההשקעות בפועל באותו גוף נעשה לגבי מגוון נכסים פיננסיים.	דוגמאות ל"גופים מוסדיים": • בנק (ניהול חשבון נוסטרו); • האפוטרופוס הכללי (ניהול כספי עזבונות וכו'); • קרן לתועלת הציבור (ניהול הכספים העודפים, שטרם חולקו, של קרן לתועלת הציבור), עמותות וחברות לתועלת הציבור (שאינן קרנות לתועלת הציבור); • מוסדות להשכלה גבוהה מתוקצבים (ניהול כספי מוסדות להשכלה גבוהה המתוקצבים על ידי המועצה להשכלה גבוהה).

הבקשה		הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
		ג. מתקיימים הליכי בקרה פנימיים על ניהול ההשקעות באותו גוף. ד. סך שווי הנכסים המנוהל באותו גוף אינו נמוך מסכום של 100 מיליון ₪.	
	פטור חלקי מהתמחות בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות או בניהול תיקים, לבעל נסיון בפעילות ההתכסות המבוצעת בחדר מסחר בחברת תעודות סל	למבקש אשר הוכיח כי צבר נסיון משמעותי בפעילות ההתכסות המבוצעת בחדר מסחר בחברת תעודות סל, יינתן פטור כדלקמן: במידה והוכיח נסיון של חמש שנים מתוך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדה – יינתן לו פטור חלקי מהתמחות. פטור חלקי משמעו פטור מחודשיים התמחות בייעוץ השקעות ובשיווק השקעות, ופטור מחמישה חודשי התמחות בניהול תיקי השקעות. בשני המקרים מקבל הפטור יהיה חייב בארבעה חודשי התמחות במקום בו יתנסה בעבודה מול לקוחות, ולא ניתן יהיה לבצע את ההתמחות המקוצרת אצל מנהל קרן.	

הבקשה		הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
פטור מהתמחות	פטור מהתמחות בניהול תיקים לעובד מנהל קרן	הוכחת עמידה בתנאים המצטברים שלהלן: 1. בתאריך 1.2.2006 היה המבקש זכאי ליהנות מן הפטור לפי הוראת המעבר שנקבעה בתיקון מס' 4 לחוק הייעוץ (דהיינו עיסוק בישראל בניהול תיקים ברציפות בתקופה שבין 9.8.94 ועד 30.6.97). 2. המבקש היה ועודנו עובד של מנהל קרן שבתאריך 1.6.99 השתתף בקבלת החלטות השקעה וכן בשלושת החודשים שקדמו לתאריך 1.6.99, והמשיך לעסוק ברצף בקבלת החלטות השקעה בקרן מאז ועד להגשת הבקשה לקבלת פטור. 3.	
	פטור חלקי מהתמחות		

הבקשה		הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
	בניהול תיקים למבקש המחזיק ברשיון יועץ השקעות או משווק השקעות בישראל [3]	הקריטריונים לפטור חלקי מהתמחות בניהול תיקים למבקשים להמיר רישיונם מייעוץ / שיווק השקעות לניהול תיקים מפורטים בלינק	
	פטור מהתמחות לצורך קבלת רשיון מוגבל לעיסוק באנליזה בלבד, על סמך נסיון בתחום האנליזה	הוכחת עמידה בתנאים המצטברים שלהלן: 1. נסיון משמעותי בתחום האנליזה. 2. השכלה רלוונטית לתחום האנליזה. 3. עמידה בבחינות בהתאם לתקנות.	רשיון שניתן על סמך פטור מהתמחות לפי קריטריון זה יהיה רשיון מותנה המוגבל לעיסוק באנליזה בלבד.

[3] יצויין, כי מתמחה **שבמהלך התמחותו** בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות מבקש להמיר את התמחותו להתמחות בניהול תיקים, אינו נדרש להגיש את בקשתו במסגרת בקשה לפטור מטעמים מיוחדים, אלא כבקשה רגילה בקשר להתמחות, והתמחותו תחשב מתחילה כהתמחות בניהול תיקים, כמפורט במידע על הליך ההתמחות המוצג באתר הרשות לינק לאתר

הבקשה	הקריטריונים	דוגמאות והבהרות[2]
הכרה בימי התמחות על אף שהמתמחה נעדר יותר ממספר הימים המותרים על פי תקנה 19(ד) לתקנות	ייבחנו השיקולים הבאים: 1. סיבת היעדרות המתמחה; 2. כמה ימים נותרו למתמחה להשלים לצורך סיום ההתמחות; 3. האם המתמחה חזר למקום עבודתו או אם קיימת אפשרות כזו; 4. האם ההיעדרות פוגעת בהיותה של ההתמחות נאותה.	דוגמאות לסיבת היעדרות מוצדקת (שיקול 1 בקריטריון זה), הינן חופשת לידה או מילואים.

* * *

עדכונים

גרסה	פרטים	תאריך
1	פרסום הקריטריונים בנוסח חדש להלן עיקרי השינויים בנוסח החדש: • העלאת משך הנסיון הנדרש משנה אחת לשנתיים מקום בו המבקש מוכיח כי הינו בעל רשיון במדינה מחוץ לישראל וכי עסק במקצוע כדין מחוץ לישראל לאחר קבלת הרשיון, ומשנה אחת לשלוש שנים במקרה בו המבקש עסק במקצוע במדינה בה לא קיימת חובת רישוי. • הוספת קריטריון למתן פטור מבחינות היסוד למבקש שעסק כדין כברוקר דילר במשך שנתיים לפחות במדינה מחוץ לישראל. • שינוי הקריטריון למתן פטור מן הבחינות המקצועיות למבקש שצבר נסיון במדינה מחוץ לישראל. • הגבלת התקופה במהלכה נצבר הנסיון לכדי שבע השנים האחרונות.	10.11.2013
2	עדכון • נוספה הגדרה למונח "ועדת סגל הרשות" הדנה בבקשות הפטור.	1.2.2015

	• בפסקה הדנה בהבהרות לעניין יישום הקריטריונים שבטבלה, נוסחו של סעיף 8 הובהר (ללא שינוי בתוכן). • בטבלת הקריטריונים, נוספה דוגמא הממחישה הכרה במעבר שלושת שלבי בחינות ה- CFA בנסיבות המפורטות בטבלה, לשם הקניית פטור מהבחינות המקצועיות. • בטבלת הקריטריונים הובהר, כי מועמד בעל נסיון בניהול השקעות בגוף מוסדי יידרש לערוך התמחות חלקית בת חודשיים בלבד.	
3	עדכון • נוספה לטבלה דוגמא הממחישה הכרה במעבר שלושת שלבי בחינות ה- CFA בנסיבות המפורטות בטבלה, לשם הקניית פטור מבחינות היסוד. • נוספה הגדרה למונח "גוף מוסדי" לעניין פטור מהתמחות.	9.5.2016
4	עדכון • הוספת קריטריון למתן פטור חלקי מהתמחות למבקש בעל נסיון בפעילות ההתכסות המבוצעת בחדר מסחר בחברת תעודות סל.	4.12.2018
5	עדכון	3.4.2019

	• הוספת קריטריון למתן פטור מהתמחות לצורך קבלת רשיון מוגבל לעיסוק באנליזה בלבד, על סמך נסיון בתחום האנליזה.	
6	עדכון • הוספת הנחיות בנוגע להתמחות שניתן לגביה פטור חלקי.	15.1.2020